

Morgenrood

Drie in een

In de Volkskrant las ik een paar weken geleden dat Willem van Toorn was overleden. Een In Memoriam. Ik had nog nooit van de schrijver gehoord en nu was hij er niet meer. Nou moe. In de bieb stond van zijn proza alleen *Morgenrood* en dat is ook meteen een mooie roman.

Thomas (Tom) Corbelijn is de jonge hoofdpersoon. Hij is Germanist en doceert Duits aan mensen die op de Zuidas werken. Hij schrijft ook voor een krant. Zijn wijk gaat gereorganiseerd worden en op de informatieavond van de woningbouwvereniging ziet hij kunstenaar Susan. Zij heeft op zolder een pakket liggen van Maarten Corbelijn en dat pakket blijkt te gaan over de Eerste Wereldoorlog. En Maarten blijkt de betovergrootvader van Tom. Maarten heeft in 1914 een relatie met Klaartje. Zij voelt de plicht om naar het front te trekken om de gewonden te helpen. Tom en Susan trekken verder samen op en volgen het spoor van Klaartje een heel eind.

Er is dus tekst in het heden en er zijn brieven uit die oorlogstijd. Daartussendoor schrijft *de schrijver* wat hij leest in de krant. Het gaat voor een deel over de beperkingen tijdens de covidpandemie, over de Amerikaanse politiek, over influencers, in het Duits Konsumfluencers (misschien moeten we er in het Nederlands *consumptieheksen* of zo van maken).

Er gebeuren nu ook heel veel gekke, irrationele dingen en domrechts pakt zijn kans om de wereld verder naar de verdoemenis te helpen en tot die tijd zoveel mogelijk te profiteren. Een andere gekte kom ik de laatste tijd vaker tegen in de boeken die onlangs gelezen heb, is de drang van voor de Eerste Wereldoorlog om te gaan vechten. Zo idioot. Ik zag het o.a. in [Olga van Bernhard Schlink](#) en in [het boek over Oostenrijk-Hongarije](#). In dit boek schrijft de Tom: "Wij jongeren hunkeren naar de oorlog". Hij haalt nog meer voorbeelden aan van bekende Duitse auteurs. Hij heeft het over de futuristen. Over hen was een paar jaar geleden een tentoonstelling in Enschede en daarin hing ook al die sfeer dat een oorlog de boel eens even lekker opklaart. Er zijn nog steeds van dat soort gekken aan de macht.

Ik vraag het ChatGPT

Het verlangen van gewone mensen naar oorlog voor de Eerste Wereldoorlog kan worden verklaard door een combinatie van sociale, culturele, en psychologische factoren:

1. **Nationalistische propaganda:** Veel Europese regeringen en media gebruikten nationalistische propaganda om de bevolking te overtuigen van de noodzaak en rechtvaardigheid van oorlog. Deze propaganda schilderde de vijand vaak af als bedreigend en minderwaardig, wat leidde tot een gevoel van superioriteit en een bereidheid om voor het vaderland te vechten.
2. **Militaristische cultuur:** In de jaren voor de Eerste Wereldoorlog was er in veel landen een glorificatie van militaire waarden en heldendom. Parades, militaire oefeningen, en patriottische feesten maakten deel uit van het dagelijks leven, wat bijdroeg aan een positieve houding ten opzichte van oorlog.
3. **Economische onzekerheid en sociale spanningen:** Voor sommige mensen leek oorlog een kans te bieden om economische of sociale problemen op te lossen. Werkloosheid, armoede en ontevredenheid over de bestaande orde konden ervoor zorgen dat mensen dachten dat een oorlog nieuwe kansen en een betere toekomst zou brengen.

4. **Romantische ideeën over oorlog:** Voor de oorlog was er een wijdverbreid romantisch beeld van oorlog als een heroïsche onderneming. Literatuur, kunst en populaire cultuur van die tijd benadrukten vaak de glorie en eer van het vechten voor het vaderland, zonder de verschrikkingen van moderne oorlogsvoering te tonen.
5. **Groepsdruk en conformiteit:** Sociale druk en het verlangen om zich te conformeren aan de groep speelden ook een rol. Wanneer een groot deel van de bevolking positief stond tegenover de oorlog, was het moeilijk voor individuen om een afwijkende mening te hebben zonder zich geïsoleerd te voelen.
6. **Gebrek aan informatie over moderne oorlogsvoering:** Veel mensen hadden geen realistisch beeld van wat een moderne oorlog zou inhouden. Ze waren zich niet bewust van de verwoestende kracht van nieuwe technologieën zoals machinegeweren, artillerie en chemische wapens, en dachten misschien dat de oorlog snel en relatief pijnloos zou zijn.
7. **Patriottisme en plichtsbesef:** Voor veel mensen betekende patriottisme dat ze hun land moesten verdedigen en hun plicht moesten vervullen, zelfs als dat betekende dat ze naar de oorlog moesten gaan. Dit gevoel van plicht en loyaliteit aan het vaderland werd versterkt door onderwijs en publieke opinie.

Samengevat verlangden gewone mensen naar oorlog door een samenspel van propaganda, culturele idealen, sociale druk, en een gebrek aan realistisch inzicht in de verschrikkingen van de moderne oorlog.

Schrijver

[Toorn, Willem van](#)

Jaar uitgebracht

2022

Jaar gelezen

2024

Genre

Fictie

Informatie

[Op Tzum en dan kun je meteen zien waarom ik liever het boek lees dan de recensie](#)